



KO TE

## KAHITI O NIU TIRENI.

HE MEA TA I RUNGA I TE MANA O TE KAWANATANGA.

PONEKE, TAITE, PEPUERE 1, 1917.

*Panuitanga kua riro tetahi Whenua Maori hei Whenua Karauna i raro i Tekiona 368 o te Ture Whenua Maori, 1909.*

(L.S.) LIVERPOOL, Kawana.

HE PANUITANGA.

**N**OTEMEA kua whakaritea, *inter alia*, e tekiona toru rau e ono tekau ma waru o te Ture Whenua Maori, 1909 (ka huaina i raro nei ko "taua Ture"), ka ahei te Karauna ki te hoko mai i tetahi whenua Maori i runga i tetahi motini a nga tangata no ratou te whenua e noho huihui ana i paahitia a i whakatuturutia hoki i runga i nga tikanga o Wahi XVIII o taua Ture, a ina whakaactia peratia taua motini e te Poari Hoko Whenua Maori ka tu taua motini hei kanataraka hoko i waenganni i te Karauna me nga tangata katoa no ratou taua whenua, a ka ahei te Kawana, i runga i te Panuitanga, i nga wa katoa i muri iho i te mahinga peratanga o tetahi kanataraka hoko, ki te whakatan ko te whenua i hokona peratia mai kua tau atu ki te Kingi, a hei reira ka tino tau atu ki a ia, a ka noho hei whenua Karauna.

A notemea i paahitia he motini e tetahi huinga o nga tangata no ratou te whenua a i ata whakatuturutia taua motini e te Poari Whenua Maori o te Takiwa o Waiariki, ara ko te whenua e whakaaturia nei i roto i te Kupu Apiti ki tenei me hoko atu ki te Karauna.

A notemea kua ata whiriwhiria a kua whakaactia taua motini e te Poari Hoko Whenua Maori.

Na reira, i runga i te whakahaerenga me te whakatutukitanga o nga mana me nga kaha kua whakawhiwhia ki a au e tekiona toru rau e ono tekau ma waru o taua Ture, ko ahau, ko Arthur William de Brito Savile, Earl o Liverpool, te Kawana o te Tominiona o Niu Tireni, tenei ka panni ko te whenua e whakaaturia nei i roto i te Kupu Apiti ki tenei kua tau hoi whenua Karauna a kua taka ki raro i te Ture Whenua, 1908.

Kahiti—A.

KUPU APITI.

TUARARANGAIA 2B Poraka: E 793 nga eka; Takiwa Ruuri o Rangitaiki Lower.

He mea tuku i raro i te ringa o His Excellency te Right Honourable Arthur William de Brito Savile, Earl o Liverpool, Knight Grand Cross o te Most Distinguished Order o Saint Michael me Saint George, Mema o te Royal Victorian Order, Kawana, Tino Rangatira o te Tominiona o Niu Tireni me nga Motu kei raro i tona mana; he mea whakaputa i raro i te Hiiri o taua Tominiona, i te Whare o te Kawana, i Poneke, i tenei te toru tekau ma tahi o nga ra o Hanuere, te tau o te tatou Ariki kotahi mano e iwa rau kotahi tekau ma whitu.

W. H. HERBIES,  
Minita mo nga Mea Maori.

E TE ATUA TORUNGIA TE KINGI!

*Whakaneke Arai kia kaha ai e Tukuna tetahi Whenua Maori ki nga Tangata Parawhete.*

LIVERPOOL, Kawana.

OTA KAUNIHERA.

I te Whare o te Kawanatanga, i Poneke, i tenei te rua tekau ma toru o nga ra o Hanuere, 1917.

Tu ana i reira:

KO TE HONORE JAMES ALLEN HEI TUMUAKI MO TE KAUNIHERA.

**I**RUNGA i te kupu whakaae a te Poari Hoko Whenua Maori, e huaina nei i roto i tekiona toru rau e ono tekau ma toru o te Ture Whenua Mao-i, 1909. a i runga hoki i te whakahaerenga o te mana mo taua mahi kua whakawhiwhia ki a ia e taua tekiona, me tekiona kotahi rau kotahi

tekau ma tahi o te Ture Whakatikatika Ture Whenua Maori, 1913 (kua whakatikatikaina nei e tekiona waru o te Ture Whakatikatika Ture Whenua Maori, Whakariterite Kereeme Whenua Maori, 1916), ko His Excellency te Kawana o te Tomionona o Niu Tirenī, i runga i te tohutohu me te whakaae a te Kaunihera Whiriwhiri o taua Tomionona, tenei ka whakaneke, mo nga marama e ono, i te wa e whai mana ai tetahi Ota Kaunihera, i mahia i te rua tekau ma rua o nga ra o Pepuere, 1916 (i perehitia ki roto ki te *New Zealand Gazette* o te rua tekau ma rua o Maehe, 1916) arai i nga tuku katoa mo te whenua Maori e whakaaturia nei e te Kupu Apiti ki tenei, haunga ia te tuku ki te Karauna, ka tuwhera tera.

## KUPU APITI.

PUHANGATEURU Nama 3B Poraka, Tekiona 2: E 70 eka e 3 ruuri 17 paati; Takiwa Ruuri o Waihou.

J. F. ANDREWS,  
Karakā o te Kaunihera Whiriwhiri.

*Whakaneke Arai kia kawa ai e Tukuna tetahi Whenua Maori ki nga Tangata Paraiwete.*

LIVERPOOL, Kawana.

## OTA KAUNIHERA.

I te Whare o te Kawanatanga, i Poneke, i tenei te rua tekau ma toru o nga ra o Hanuere, 1917.

Tu ana i reira:

KO TE HONORE JAMES ALLAN HEI TUMUAKI MO TE  
KAUNIHERA.

**I** RUNGA i te kupu whakaae a te Poari Hoko Whenua Maori, e huaina nei i roto i tekiona toru rau e ono tekau ma toru o te Ture Whenua Maori, 1909, a i runga hoki i te whakahaerenga o te mana mo taua mahi kua whakawhiwhia ki a ia e taua tekiona, me tekiona kotahi rau kotahi tekau ma tahi o te Ture Whakatikatika Ture Whenua Maori, 1913 (kua whakatikatikaina nei e tekiona waru o te Ture Whakatikatika Ture Whenua Maori, Whakariterite Kereeme Whenua Maori, 1916), ko His Excellency te Kawana o te Tomionona o Niu Tirenī, i runga i te tohutohu me te whakaae a te Kaunihera Whiriwhiri o taua Tomionona, tenei ka whakaneke, mo nga tau e rua, i te wa e whai mana ai tetahi Ota Kaunihera i mahia i te wha o nga ra o Pepuere, kotahi mano e iwa rau tekau ma ono (i perehitia ki roto ki te *New Zealand Gazette* o te tekau o Pepuere, 1916) arai i nga tuku katoa mo te whenua Maori e whakaaturia nei e te Kupu Apiti ki tenei, haunga ia te tuku ki te Karauna, ka tuwhera tera.

## KUPU APITI.

TANGIHANGA Poraka: E 5,424 nga eka; Takiwa Ruuri o Mangaoporo.

J. F. ANDREWS,  
Karakā o te Kaunihera Whiriwhiri.

*Whakaneke Arai kia kawa ai e Tukuna tetahi Whenua Maori ki nga Tangata Paraiwete.*

LIVERPOOL, Kawana.

## OTA KAUNIHERA.

I te Whare o te Kawanatanga, i Poneke, i tenei te rua tekau ma toru o nga ra o Hanuere, 1917.

Tu ana i reira:

KO TE HONORE JAMES ALLEN HEI TUMUAKI MO TE  
KAUNIHERA.

**I** RUNGA i te kupu whakaae a te Poari Hoko Whenua Maori, e huaina nei i roto i tekiona toru rau e ono tekau ma toru o te Ture Whenua Maori, 1909, a i runga hoki i te whakahaerenga o te mana mo taua mahi kua whakawhiwhia ki a ia e taua tekiona, me tekiona kotahi rau kotahi tekau ma tahi o te Ture Whakatikatika Ture Whenua Maori, 1913 (kua whakatikatikaina nei e tekiona waru o te Ture Whakatikatika Ture Whenua Maori, Whakariterite Kereeme Whenua Maori, 1916), ko His Excellency te Kawana o te Tomionona o Niu Tirenī, i runga i te tohutohu me te whakaae a te Kaunihera Whiriwhiri o taua Tomionona, tenei ka whakaneke, mo te tau kotahi, i te wa e whai mana ai te Ota Kaunihera i mahia i kahititia i te ono o nga ra o Pepuere, kotahi mano e iwa rau tekau ma rima, a i whakanekehia nei te mana o taua Ota Kaunihera ki te ono o nga ra o Pepuere, kotahi mano e iwa rau tekau ma whitu, e nga Ota Kaunihera i tuhia i te rua tekau ma wha

o Hanuere, kotahi mano e iwa rau tekau ma ono, me te toru tekau ma tahi o Hurae, kotahi mano e iwa rau tekau ma ono, arai i nga tuku katoa mo nga whenua e whakaaturia nei i roto i te Kupu Apiti ki tenei, haunga ia te tuku ki te Karauna, ka tuwhera tera.

## KUPU APITI.

Nga Ingoa o nga Poraka.	Nga Eka.			Nga Takiwa Ruuri.
	M.	R.	P.	
Hurakia Nama 1	2,141	0	0	Mangaoporo.
Hurakia Nama 2	1,545	0	0	Mangaoporo.
Hurakia Nama 3	363	0	0	Mangaoporo.
Hurakia Nama 4	1,132	0	0	Mangaoporo.
Hurakia Nama 5	248	0	0	Mangaoporo.
Hurakia Nama 6	1,116	0	0	Mangaoporo.
Hurakia Nama 7	347	0	0	Mangaoporo.
Hurakia Nama 9	2,490	0	0	Mangaoporo.
Manutahi 1D	29	3	20	Mangaoporo.
Mangaroa 1	73	1	28	Mata me Waipiro.
Mangaroa 2	131	3	22	Mata me Waipiro.
Mangaroa 4	314	0	0	Mata me Waipiro.
Rahui C Nama 1	46	2	22	Waipiro.
Rahui C Nama 2	75	2	26	Waipiro.
Rahui C Nama 3	9	2	2	Waipiro.
Rahui C Nama 4	4	3	1	Waipiro.
Rahui C Nama 5	43	2	16	Waipiro.
Rahui C Nama 6	78	2	18	Waipiro.
Rahui C Nama 7	9	0	6	Waipiro.
Rahui C Nama 8	20	1	34	Waipiro.
Rahui C Nama 9	11	0	19	Waipiro.
Rahui D Nama 2	18	1	25	Waipiro.
Rahui D Nama 3	23	3	15	Waipiro.
Rahui D Nama 6	21	0	0	Waipiro.
Rahui D Nama 7	17	1	25	Waipiro.
Tokoroa Nama 1	326	3	11	Waipiro.
Tokoroa Nama 2	260	0	0	Waipiro.
Tokoroa Nama 3	64	2	0	Waipiro.
Tokoroa Nama 4B	39	2	0	Waipiro.
Waitekaha Nama 3	36	3	29	Waipiro me Waipiro.
Waitekaha Nama 4	102	3	9	Waipiro me Waipiro.
Waitekaha Nama 5	1,051	2	0	Waipiro me Waipiro.
Waitangi Nama 2A	47	2	0	Mata.
Waitangi Nama 2B	414	0	0	Mata.
Whareponga Nama 1	240	1	7	Mata me Waipiro.
Whareponga Nama 3	1,356	0	29	Mata me Waipiro.
Mangahare Nama 2	587	1	0	Mata.
Ngawhakatutu Nama 1	2,670	0	0	Mata, Waipiro, Mangaoporo, me Waipiro.
Ngawhakatutu Nama 2	200	0	0	Mata, Waipiro, Mangaoporo, me Waipiro.
Matarau Nama 5B	11	0	0	Waipiro.
Matarau Nama 5D	34	3	0	Waipiro.
Matarau Nama 5E	45	0	0	Waipiro.
Matarau Nama 5H	64	2	10	Waipiro.
Matarau Nama 5K	26	0	10	Waipiro.
Matarau Nama 5L	41	3	30	Waipiro.
Matarau Nama 5M	5	0	0	Waipiro.
Matarau Nama 5O	17	0	0	Waipiro.
Matarau Nama 5P	4	0	0	Waipiro.
Matarau Nama 5R	49	3	3	Waipiro.
Ngamoe Nama 1A	1,574	2	32	Mata me Waipiro.
Ngamoe Nama 1B	498	1	23	Mata me Waipiro.
Ngamoe Nama 1C	852	1	10	Mata me Waipiro.
Ngamoe Nama 1D	1,492	1	4	Mata me Waipiro.
Ngamoe Nama 1E	1,563	0	10	Mata me Waipiro.
Ngamoe Nama 3B 3	77	2	33	Mata.
Ngamoe Nama 3B 4	9	0	0	Mata.
Ngamoe Nama 3B 5	9	0	0	Mata.
Ngamoe Nama 3B 6	48	3	38	Mata.
Ngamoe Nama 3B 7	103	0	8	Mata.
Ngamoe Nama 3B 8	90	0	16	Mata.
Ngamoe Nama 4B 1	79	0	10	Waipiro.
Ngamoe Nama 4B 2	101	0	32	Waipiro.
Ngamoe Nama 4B 3	123	1	14	Waipiro.
Ngamoe Nama 4B 4	15	3	10	Waipiro.
Ngamoe Nama 4B 5	37	3	32	Waipiro.
Ngamoe Nama 4B 6	13	2	22	Waipiro.
Ngamoe Nama 4B 7	2	0	17	Waipiro.
Ngamoe Nama 4B 8	45	1	12	Waipiro.
Ngamoe Nama 4B 9	50	2	16	Waipiro.
Ngamoe Nama 4A	24	0	0	Waipiro.

J. F. ANDREWS,  
Karakā o te Kaunihera Whiriwhiri.

*Arai kia kua ai e Tukuna etahi Whenua Maori ki nga Tangata Paraiwete.*

LIVERPOOL, Kawana.

OTA KAUNIHERA.

te Whare o te Kawanatanga, i Poneke, i tenei te rua tekau ma iwa o nga ra o Hanuere, 1917.

Tu ana i reira :

KO TE HONORE JAMES ALLEN HEI TUMUAKI MO TE KAUNIHERA.

**I** RUNGA i te kupu whakaae a te Poari Hoko Whenua Maori, e huaina nei i roto i tekiona toru rau e ono tekau ma toru o te Ture Whenua Maori, 1909, a i runga hoki i te whakahaerenga o te mana mo taua mahi kua whakawhiwhia ki a ia e taua tekiona, ko His Excellency te Kawana o te Tominiona o Niu Tirenī, i runga i te tohutohu me te whakaae a te Kaunihera Whiriwhiri o taua Tominiona, tenei ka arai, mo te tau kotahi, timata atu i te ra i tuhia ai tenei Ota Kaunihera, i nga tuku katoa mo nga whenua Maori e whakaaturia nei i roto i te Kupu Apiti ki tenei, haunga ia te tuku ki a te Karauna, ka tuwhera tera.

KUPU APITI.

TAKIWA RUURI O TARAMARANA.

Poraka.	Nga Eka.
	E. R. P.
Tutaekuri 1A 1 .. .. .	20 1 0
Tutaekuri 1A 2 .. .. .	485 2 0
Tutaekuri 1A 3 .. .. .	1,036 0 0
Tutaekuri 1B .. .. .	512 3 15
Tutaekuri 1C 1 .. .. .	919 0 0
Tutaekuri 1C 2 .. .. .	1,377 2 0
Tutaekuri 1C 4A .. .. .	70 0 0
Tutaekuri 1C 4C .. .. .	356 2 14
Tutaekuri 1C 5B .. .. .	1,077 2 37
Tutaekuri 1C 6 .. .. .	366 0 0
Tutaekuri 1C 7 .. .. .	473 0 0
Tutaekuri 1C 8 .. .. .	554 2 0
Tutaekuri 1C 11B .. .. .	314 3 8
Tutaekuri 1C 12 .. .. .	524 2 0
Tutaekuri 1C 13 .. .. .	1,043 0 0
Tutaekuri 1C 14 .. .. .	744 1 0

F. W. FURBY.

Mo te Karaka o te Kaunihera Whiriwhiri.

*Arai kia kua ai e Tukuna etahi Whenua ki nga Tangata Paraiwete.*

LIVERPOOL, Kawana.

OTA KAUNIHERA.

I te Whare o te Kawanatanga, i Poneke, i tenei te rua tekau ma toru o nga ra o Hanuere, 1917.

Tu ana i reira :

KO TE HONORE JAMES ALLEN HEI TUMUAKI MO TE KAUNIHERA.

**I** RUNGA i te kupu whakaae a te Poari Hoko Whenua Maori, e huaina nei i roto i tekiona toru rau e ono tekau

ma toru o te Ture Whenua Maori, 1909, a i runga hoki i te whakahaerenga o te mana mo taua mahi kua whakawhiwhia ki a ia e taua tekiona, ko His Excellency te Kawana o te Tominiona o Niu Tirenī, i runga i te tohutohu me te whakaae a te Kaunihera Whiriwhiri o taua Tominiona, tenei ka arai, mo te tau kotahi, timata atu i te ra i tuhia ai tenei Ota Kaunihera, i nga tuku katoa mo nga whenua Maori e whakaaturia nei i roto i te Kupu Apiti ki tenei, haunga ia te tuku ki te Karauna, ka tuwhera tera.

KUPU APITI.

TAKIWA RUURI O TIFFIN.

Poraka.	Nga Eka.
	E. R. P.
Wahanga 2A 2 o Manaia Nama 107 .. .. .	19 3 3
Wahanga 2B 1 o Manaia Nama 107 .. .. .	13 0 19
Wahanga 2B 2 o Manaia Nama 107 .. .. .	13 0 18
Wahanga 4 me 5B 1 o Manaia Nama 107 .. .. .	14 0 26
Wahanga 4 me 5B 2 o Manaia Nama 107 .. .. .	8 2 10
Wahanga 4 me 5B 3 o Manaia Nama 107 .. .. .	43 1 29

J. F. ANDREWS,

Karaka o te Kaunihera Whiriwhiri.

*Arai kia kua ai e Tukuna etahi Whenua ki nga Tangata Paraiwete.*

LIVERPOOL, Kawana.

OTA KAUNIHERA.

I te Whare o te Kawanatanga, i Poneke, i tenei te rua tekau ma toru o nga ra o Hanuere, 1917.

Tu ana i reira :

KO TE HONORE JAMES ALLEN HEI TUMUAKI MO TE KAUNIHERA.

**I** RUNGA i te kupu whakaae a te Poari Hoko Whenua Maori, e huaina nei i roto i tekiona toru rau e ono tekau ma toru o te Ture Whenua Maori, 1909, a i runga hoki i te whakahaerenga o te mana mo taua mahi kua whakawhiwhia ki a ia e taua tekiona, ko His Excellency te Kawana o te Tominiona o Niu Tirenī, i runga i te tohutohu me te whakaae a te Kaunihera Whiriwhiri o taua Tominiona tenei ka arai, mo te tau kotahi timata atu i te ra i tuhia ai tenei Ota Kaunihera, i nga tuku katoa mo nga whenua Maori e whakaaturia nei i roto i te Kupu Apiti ki tenei, haunga ia te tuku ki te Karauna, ka tuwhera tera.

KUPU APITI.

TAKIWA RUURI O ROTOITI.

Poraka.	Nga Eka.
	E. R. P.
Motuohiwa, ara Taheke Papakainga Nama 12 .. .. .	1 0 0
Pateko, ara tetahi wahi o Paehinahina Nama 2 .. .. .	1 0 0
Motumauri, ara tetahi wahi o Rotoiti Nama 1 .. .. .	0 2 0
Motutapu, e tata ana ki Okere-Taheke .. .. .	.. .. .

J. F. ANDREWS,

Karaka o te Kaunihera Whiriwhiri.

## PANUITANGA KOOTI WHENUA MAORI.

KOOTI WHENUA MAORI KI TOKAANU A TE 19 O NGA RA O PEPUERE, 1917.

Turi Kooti Whenua Maori, Whanganui.

**H**E panuitanga tenei kia mohiotia ai ka tu te Kooti Whenua Maori ki Tokaanu, a te 19 o nga ra o Pepuere, 1917, ki te whakawa ki te uiui hoki i nga tikanga o nga tono e mau i te Kupu Apiti i raro iho nei. Ki te kore te Kooti e tu a taua ra ka tu a muri tata atu ina watea i etahi atu o ona raruraru.

I tuhia i tenei te 29 o nga ra o Hanuere, 1917.

[Whanganui, 1917-3.]

TE MAKE, Kai-rehita.

KUPU APITI.

TONO WHAKAWA WEHEWHEU.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.
228	Perehitini o te Poari Whenua Maori o te Takiwa o Aotea (Wh. 681/13)	Puketapu.

## KOOTI WHENUA MAORI KI HEHITINGI A TE 13 O NGA RA O PEPUERE, 1917.

Tari Kooti Whenua Maori o te Takiwa o Ikaroa, Poneke.

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai ka tu te Kooti Whenua Maori ki Hehitingi a te 13 o nga ra o Pepuere, 1917, ki te whakawa ki te uiui hoki i nga tikanga o nga tono e mau i te Kupu Apiti i raro iho nei. Ki te kore te Kooti e tu a taua ra ka tu a muri tata atu ina watea i etahi atu o ona raruraru.

Hei te mutunga o nga mahi ki reira ka hiki te Kooti ki Waipukurau me Tanewaka.

I tuhia i tenei te 31 o nga ra o Hanuere, 1917.  
[Poneke, 1917-3.]

L. A. TOITENEPEKA, Kai-rehita.

## KUPU APITI.

## TONO WHAKAWA TAKE PAANGA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Nga Rohe.
1	T. Pomare me etahi atu	Urewiri me etahi atu poraka	Kei te mapi.
2	T. Pomare me etahi atu	Te Ruataniwha (Tikokino)	Kei te mapi.

## TONO WHAKAWA WEHEWEHE.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.
-------	-----------	-----------------------

## HE TONO ENEI I WHAKANUKUHIA I TERA TUUNGA O TE KOOTI.

3	Paumana Whanga me etahi atu	.. .. .	Pakuratabi.
4	Pukepuke Tangiora (T. H. Lewis)	.. .. .	Puketi.
5	Hana Pawa Tawhai me Atareta Tirapu (Norris me Larnach)	.. .. .	Tapairu, Tekiona 14.
6	Te Whatu Renata	.. .. .	Rotoakiwa Nama 2.
7	Ratima Wairoa me Tukeke Ratima	.. .. .	Mangamaire 1B.
8	Hoani Ratima	.. .. .	Te Rowhitu.
9	Retia me Makere Pareihe	.. .. .	Patangata 1C 1H 1 me 1H 2.
10	Retia me Makere Pareihe	.. .. .	Patangata 2D, 2H, 2K, me 2M.
11	Retia me Makere Pareihe	.. .. .	Patangata 3E Nama 2, 3, 4, 5, 6, me 8.
12	Retia me Makere Pareihe	.. .. .	Patangata 4A 2.
13	Putiputi Ramaka (Carlile, McLean, Scannell, me Wood)	.. .. .	Omahu 2M.
14	Rarati Hineirangia me etahi atu	.. .. .	Poukawa Nama 4.
15	Rapihana Hawaikirangi	.. .. .	Pukerowhitu Nama 2.
16	Tangatake Hapuku	.. .. .	Pukerowhitu Nama 2.
17	Tangatake Hapuku	.. .. .	Patangata Nama 4A 1B.
18	Mereana Ngaihi	.. .. .	Rakautatabi 1J.
19	Keita Tanatiu (Carlile, McLean, Scannell, me Wood)	.. .. .	Waipuka 2K (Rahui).
20	Keita Tanatiu (Carlile, McLean, Scannell, me Wood)	.. .. .	Waipuka 3A Nama 3.
21	Keita Tanatiu (Carlile, McLean, Scannell, me Wood)	.. .. .	Waipuka 3A Nama 4A.
22	Keita Tanatiu (Carlile, McLean, Scannell, me Wood)	.. .. .	Waimarama Nama 2D 2.
23	Arthur Harmer (Carlile, McLean, Scannell, me Wood)	.. .. .	Koparakore A Nama 2.
24	Hutitia Hoata (Carlile, McLean, Scannell, me Wood)	.. .. .	Omahu 1B 3B.
25	Utiera	.. .. .	Tarawera.
26	Nepata Puhara me tetahi atu	.. .. .	Tarawera.
27	Ekengarangi Hapuku (E. J. W. Hallett)	.. .. .	Te Ante 5C.
28	Hutitia Hoata	.. .. .	Whararangi Nama 7.

## HE TONO HOU ENEI.

29	Wi. Edwards (Dolan, Hallett, me Major)	.. .. .	Kakewahine Nama 1A.
30	Raima Mangai me etahi atu	.. .. .	Matatuowhiro B.
31	Pirihira Hoani	.. .. .	Otawhao A 3, Tekiona 15.
32	Pirihira Hoani	.. .. .	Otawhao A 3, Tekiona 53.
33	Raima Mangai me etahi atu	.. .. .	Papaaruhe Nama 1.
34	Arapera Waipari	.. .. .	Porangahau 1B 1.
35	Miraka Ratima (Dolan, Hallett, me Major)	.. .. .	Porangahau 2B 9 (Taonehipi).
36	Mepera Maku Erihana	.. .. .	Pukekura Rawhiti Nama 3.
37	P. H. Tomoana (Dolan, Hallett, me Major)	.. .. .	Rotopounamu Nama 2C.
38	Keita Tanatiu (Carlile, McLean, Scannell, me Wood)	.. .. .	Waipuka 3A 3.
39	Wikitoria me Turoa Matene (Carlile, McLean, Scannell, me Wood)	.. .. .	Whawhakanga F Nama 5.
40	Raima Marangai me etahi atu	.. .. .	Te Ante Nama 3.
41	Irihapeti te Wheoro (Carlile, McLean, Scannell, me Wood)	.. .. .	Waimarama 3A 4B.
42	Ngawai me Tuia Takerei (R. H. Robertshawe)	.. .. .	Tahoraaiti 2A, Tekiona 30.

## TONO I RARO I TEKIONA 16 O TE TURE WHAKATAU RAHUI O TE TAI-HAUURU, 1892.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Ahua o te Tono.
43	Te Kai-tiaki o te Katoa	Poukawa Whenua Rahui Wahanga 13 (te roto me te repo)	E whakamana ana i te Kooti Whenua Maori o te Takiwa o Ikaroa kia wawahia taua whenua.

TONO WHAKATU KAI-RIWHI KI NGA PAANGA WHENUA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Tangata kua mate.
HE TONO ENEI I WHAKANUKUHIA I TERA TUUNGA O TE KOOTI.			
44	Hape Nikora	Tarawera	Hinehou.
45	George Brightwell (Cotterill me Humphries)	Manawatu-Kukutauaki 4E, Tekiona 3, Wahanga 2	Mata Ranginiu.
46	Tu Kapua	Wharetoto Nama 1	Pahemata Wi Warena.
47	Amiria Nepe (Carlile, McLean, Scannell, me Wood)	Pouakani	Ratima Ropiha.
48	Pareto te Korowhiti	Tarapounamu-Matawhero	Te Korowhiti te Hira.
49	Pareto te Korowhiti	Paengaroa Nama 3	Te Korowhiti te Hira.
50	Pareto te Korowhiti	Maunagataniwha	Te Aurere Haare.
51	Blakiston me Blakiston	Tahoraiti 2A, Tekiona 13	Emere te Pecti.
52	Blakiston me Blakiston	Manawatu 4D (Tiratu)	Emere te Pecti.
53	Hiha Ngarangione	Tunanui	Hoera te Karaka.
54	Akongā Mohi (Carlile, McLean, Scannell, me Wood)	Pekapeka Nama 2	Paramena One One.
55	Hiha Ngarangione	Tunanui	Pera Ngarangione.
56	C. T. H. Brown (Kai-hoko mo te Karauna)	Pakuratahi	Emaraina Hinekura.
57	C. T. H. Brown (Kai-hoko mo te Karauna)	Mangaorapa 2c	Henare Matua.
58	C. T. H. Brown (Kai-hoko mo te Karauna)	Mangaorapa 2B	Henare Matua.
59	C. T. H. Brown (Kai-hoko mo te Karauna)	Mangaorapa 2c	Hiraani te Hei.
60	C. T. H. Brown (Kai-hoko mo te Karauna)	Mangaorapa 2B	Hiraani te Hei.
61	Te Akongā Mohi (Cotterill me Humphries)	Whakakoro Nama 2	Himiona Matete.
62	Apirama Tukotahi	Arapawanui	Hiri Weteri.
63	C. T. H. Brown (Kai-hoko mo te Karauna)	Pukekura-Rawhiti 4B	Hiko te Nahu.
64	C. T. H. Brown (Kai-hoko mo te Karauna)	Mangaorapa 2c	Iraia Ropiha.
65	C. T. H. Brown (Kai-hoko mo te Karauna)	Mangaorapa 2B	Iraia Ropiha.
66	C. T. H. Brown (Kai-hoko mo te Karauna)	Tahoraiti 2A Nama 24B	Kahu-o-te-Rangi.
67	C. T. H. Brown (Kai-hoko mo te Karauna)	Mangaorapa 2c	Kahu-o-te-Rangi.
68	C. T. H. Brown (Kai-hoko mo te Karauna)	Mangaorapa 2B	Kahu-o-te-Rangi.
69	Pera Wheraro (Carlile, McLean, Scannell, me Wood)	Otuarumia B 6A Nama 4	Karamena Pohatu.
70	Carlile, McLean, Scannell, me Wood	Waipuka 3	Karamena Pohatu.
71	Runa Mangai me etahi atu	Matatuowhiro B	Mangai Uhu Uhu.
72	C. T. H. Brown (Kai-hoko mo te Karauna)	Pukekura Rawhiti Nama 7	Nahiha.
73	Rawiri Porekerekere me etahi atu (T. W. Lewis)	Waiohiki Nama 1E	Nora Hori.
74	Atareta Mangumangu	Whenuakura 2B	Paora Parekou.
75	Ratima Hakopa (Arrowsmith me Loughnan)	Omahu 2B	Hakopa te Ahunga.
HE TONO HOU ENEI.			
76	Rangiwhakahaua (T. W. Lewis)	Otarata 2c	Ihaka Papare (Te Raka).
77	Te Otimi Taiki	Wharereina	Irimona Tutua.
78	Te Otimi Taiki	Wharereina	Makere Otimi.
79	Remuera H. Te Urupu	Te Kuta	Manihera Tamakino.
80	Kerehoma Kerepeti me David Scannell	Kakewahine 2D	Maata te Heipora.
81	Nepata te Kuare (T. W. Lewis)	Tarawera	Mahinaarangi.
82	Nepata te Kuare (T. W. Lewis)	Moteo	Mahinaarangi.
83	Nepata te Kuare (T. W. Lewis)	Wharerangi 8c	Mahinaarangi.
84	Waikari Ratima (McCarter me Dorrington)	Pukekura Rawhiti Nama 7	Nahiha.
85	Nawariri te Angiangi	Arapoanui	Ruka Rauwhe.
86	Renana Kere (Carlile, McLean, Scannell, me Wood)	Omahu 2A 2A	Teone Kere.
87	Renana Kere (Carlile, McLean, Scannell, me Wood)	Omahu 2c	Teone Kere.
88	Renana Kere (Carlile, McLean, Scannell, me Wood)	Ohiti-Waitio 1E 4A	Teone Kere.
89	Renana Kere (Carlile, McLean, Scannell, me Wood)	Owhaoko D Nama 4	Teone Kere.
90	Renana Kere (Carlile, McLean, Scannell, me Wood)	Te Koau	Teone Kere.
91	Tere Kururangi	Ohika, Tekiona 53	Makareta te Merariwha.
92	Hori Paki (Sharp me Tudhope)	Tikokino Nama 13A	Matiu Tarera.
93	Hori Paki (Sharp me Tudhope)	Rakautatahi 1F Nama 2B me Rakautatahi 1L	Matiu Tarera.

TONO KIA WHAKATURIA HE KAI-TIAKI.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Ingoa o te Tangata Manakore.
94	Rikirangi Hanita (Carlile, McLean, Scannell, me Wood)	Omahu 2D 1	Waengarangi Hanita.
95	Rikirangi Hanita (Carlile, McLean, Scannell, me Wood)	Omahu 2D 1	Waengarangi Hanita me Apatu Hanita
96	C. T. H. Brown (Kai-hoko mo te Karauna)	Otawahao A 5J	Turuku Karaitiana.

TONO KIA KIMIHA TE NUI O TE PAANGA O IA TANGATA O IA TANGATA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.
97	Miraka Ratima (Dolan, Hallett, me Major)	Puketahinu.

## KO TE KAHITI O NIU TIRENI.

TONOA I RARO I TEKIONA 9 O TE TURE WHAKATIKATIKA WHENUA MAORI ME TE TURE WHAKARITERITE KEREEME WHENUA MAORI, 1916.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Ahua o te Tono.
98	Rupuba te Hianga me etahi atu (Sainsbury, Logan, me Williams)	Otawhao A 3, Tekiona 10	E tono ana kia tukua tetahi wahi o taua poraka ki raro i te mana o te Poari Kai-tiaki o te Pihopanga (Takiwa Hahi) o Waiapu.

TONO I RARO I TE TURE WHAKATIKATIKA ME TE TURE WHAKARITERITE KEREEME WHENUA MAORI, 1916.

Nama.	Kai-tono	Te take e pangia ana.	Te Ahua o te Tono.
99	T. W. Lewis (Te Ruhi) mo nga kai-tiaki	Nga paanga o Airini Tonore kua mate	He tono na nga kai-tiaki kia whakaetia he moni komihana (commission) kia puta ki a ratou i roto i nga paanga o te tupapaku.
100	W. T. Prentice (Sainsbury, Logan, me Williams)	Nga paanga o Ahitana Nopera, kua mate	He tono na te kai-tono kia whakaetia he moni komihana (commission) kia puta ki a ia i roto i nga paanga o te tupapaku.

## TONO WHAKAMANA WIRA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Tupapaku.
101	D. F. Scannell	Merata Maaka.

## TONO PUKAPUKA WHAKAMANA KAI-WHAKAHAERE.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Tangata kua mate.
102	Joseph Gillies (Carlile, McLean, Scannell, me Wood)..	Tuakana Gillies.
103	Tuahine Hata .. .. .	Te Otene Hata.

TONO I RARO I TEKIONA 59 O TE TURE WHAKATIKATIKA TURE WHENUA MAORI, 1913.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Ahua o te Tono.
104	Rupuha te Ngaero me etahi atu (T. W. Lewis)	Tarewa, Tekiona A, B, me C	E tono ana kia whakarereketia nga rohe.
105	Nereta Paraone (Carlile, McLean, Scannell, me Wood)	Waipuka 3B 1A, Tekiona 2, me 3B 1B	E tono ana kia whakarereketia nga rohe.

TONO I RARO I TEKIONA 49 O TE TURE WHAKATIKATIKA TURE WHENUA MAORI, 1913.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Ahua o te Tono.
106	Erena Maaka me etahi atu (Carlile, McLean, Scannell, me Wood)	Patangata 1E 2	E tono ana kia whakaputaina he rori ma runga i taua wahanga hei putanga mo Patangata 1E 3.

## TONO WHAKAWHITI WHENUA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.
107	{ Te Uira Akuira (R. H. Robertshawe) .. .. . Hohepa Akuira (R. H. Robertshawe) .. .. .	Tutira me Manawatu 4D. Tahoraiti 1G 1.

TONO KIA WHAKAPUTAINA E TE KOOTI HE OTA MO NGA MONI RUURI KAORE ANO I WHAKARAINA A KIA WEHEA HE WAHI MOPUHAKA HEI UTU MO AUA MONI.

Nama	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te nui o te Moni hei Utunga.	Te Ra i timata ai te Initaroti
			£ s. d.	
108	Tumuaki Kai-ruuri, Nepia..	Patangata 2D 1 ..	9 0 2	28 Hepetema, 1916.
		Patangata 2D 2 ..	21 8 4	28 Hepetema, 1916.
		Patangata 2D 3 ..	3 14 3	28 Hepetema, 1916.
		Patangata 2D 1A ..	8 19 3	28 Hepetema, 1916.
		Patangata 2D 1B ..	10 15 9	28 Hepetema, 1916.
109	Tumuaki Kai-ruuri, Nepia..	Patangata 2K 1 ..	1 4 6	28 Hepetema, 1916.
		Patangata 2K 2 ..	9 16 0	28 Hepetema, 1916.
110	Tumuaki Kai-ruuri, Nepia..	Te Patuna-a-te-Atuatoro ..	10 7 9	28 Hepetema, 1916.
111	Tumuaki Kai-ruuri, Nepia..	Pourerere B ..	9 11 7	28 Hepetema, 1916.
		Pourerere C ..	9 11 8	28 Hepetema, 1916.
112	Tumuaki Kai-ruuri, Nepia..	Mangaorapa 1B ..	20 0 0	11 Aperira, 1916.
		Mangaorapa 1C ..	40 0 0	11 Aperira, 1916.
113	Tumuaki Kai-ruuri, Nepia..	Moteo Hapua te Pirau 1B ..	1 2 9	1 Tihema, 1916.
		Moteo Hapua te Pirau 1C ..	15 17 0	1 Tihema, 1916.
114	Tumuaki Kai-ruuri, Nepia..	Ohiti Waitio 4A 1A ..	1 15 1	21 Noema, 1916.
		Ohiti Waitio 4A 1B ..	1 15 1	21 Noema, 1916.
		Ohiti Waitio 4A 1C ..	2 12 9	21 Noema, 1916.
		Ohiti Waitio 4A 2 ..	9 14 1	21 Noema, 1916.
115	Tumuaki Kai-ruuri, Nepia..	Tarewa A (Whakarerekotanga)	6 10 8	9 Oketopa, 1916.
		Tarewa B (i nga rohe)	4 13 4	9 Oketopa, 1916.
116	Tumuaki Kai-ruuri, Nepia..	Timahanga Nama 1 ..	80 0 0	9 Oketopa, 1916.
117	Tumuaki Kai-ruuri, Nepia..	Tiratu Nama 1 ..	27 17 7	4 Oketopa, 1916.
		Tiratu Nama 2 ..	19 7 10	4 Oketopa, 1916.
118	Tumuaki Kai-ruuri, Nepia..	Wharerangi 6B 4B 1 ..	5 3 9	16 Hanuere, 1917.
		Wharerangi 6B 4B 2 ..	12 11 7	16 Hanuere, 1917.

Whenua mo nga Maori Whenua-kore o Te Waipounamu

PANUITANGA.

Te Tari o te Kooti Whenua Maori,

Poneke, te 10 o Hanuere, 1917.

HE panuitanga tenei kia mohio ai nga tangata katoa, kei te 6 o nga ra o Pepuere, 1917, mutu ai te wa e ahei ai nga Maori kore whenua o Te Waipounamu ki te tuku tono mai ki te Kooti Whenua Maori, kia hoatu etahi

karaati whenua Karauna mo ratou ki Te Waipounamu, i raro i tekiona 88 o te Ture Tuku Rahui me era atu Whenua, Whakamana hoki i nga Ropu Takiwa, 1916

Ko nga tono katoa i raro i taua tekiona 88 me tae mai ki te Tumuaki Kai-whakawa o te Kooti Whenua Maori i mua mai i te 6 o nga ra o Pepuere, 1917.

I tuhia ki Poneke i tenei te 10 o nga ra o Hanuere, 1917.

TIAKIHANA PAAMA,  
Tumuaki Kai-whakawa.

# WHAKAHAERE WHENUA MAORI.

Huinga o te Poari Whenua Maori o te Takiwa o Ikaroa.

Poneke, 31 o Hanuere, 1917.

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai ko nga take e whakahuatia ana i roto i te Kupu Apiti kua tuhia ki raro nei, ka uiuia a te huinga o te Poari Whenua Maori o te Takiwa o Ikaroa ki Hehitingi a te Wenerai, te 14 o nga ra o Pepuere, 1917, a te 10.30 o nga haora i te ata, a muri tata atu ranei ina watea etahi atu o ona raruraru.

L. A. TOITENEPEKA, Kai-rehita.

KUPU APITI.

TONO KIA WHAKAAETIA NGA TUKUNGA WHENUA.

Nama.	Nama o te Pukapuka.	Te Ahua o te Tuku.	Te Ra i hainatia ai.	Te Ingoa o te Whenua.	Nga Ingoa o nga Tangata e whai tikanga ana ki taua whakahaerenga.
1	1916/158	He rihi ..	12 Aperira, 1916 ..	Waipuku 2M Nama 1 ..	Raniera te Huango ki a Tame Karetu (T. W. Lewis)
2	1916/159	He rihi ..	24 Mei, 1916 ..	Waipuku 2M Nama 2 ..	Te Mete Heitia ki a Tame Karetu (T. W. Lewis).
3	1916/161	He rihi ..	14 Aperira, 1916 ..	Tarewa B ..	Taraia Tongi me etahi atu ki a Paranihia Tareha (T. W. Lewis)
4	1916/175	He hoko ..	4 Akuhata, 1916 ..	Tahoraiti 2C Nama 12 ..	Hohepa Akuira ki a Te Uira Akuira (McCarter me Dorrington).
5	1916/213	He hoko ..	17 Akuhata, 1916 ..	Rotopounamu 2C Nama 2 ..	Anihira Nikera ki a Kauru Karaitiana (Carlile, McLean, Scannel, me Wood).

## TONO KIA WHAKAAETIA NGĀ TUKUNGA WHENUA.

Nama.	Nama o te Pukapuka.	Te Ahua o te Tuku.	Te Ra i Hainatia ai.	Te Ingoa o te Whenua.	Nga Ingoa o nga Tangata o whai tikanga ana ki taua whakahaereanga.
6	1916/214	He rihi	17 Akuhata, 1916	Rotopounamu 2c Nama 2	Anihira Nikera ki a Kauru Karaitiana (Carlile, McLean, Scannell, me Wood).
7	1916/215	Whakawhiti rihi	24 Hurae, 1916	Karamu H Nama 1B, 2B, 3B, me 4B	Paraire Henare Tomoana ki a Anihira ta Ua (Carlile, McLean, Scannell, me Wood).
8	1916/221	He hoko	17 Akuhata, 1916	Rotopounamu 2c, Tekiona 1	Paraire Henare Tomoana ki a Angela Elizabeth Simson (Dolan, Hallett, me Major).
9	1916/273	He rihi	20 Hepetema, 1916	Whareraangi Nama 7A	Tohea Ngarangi Puowahia me etahi atu ki a Charles Codd (Dolan, Hallett, me Major).
10	1916/274	He rihi	10 Akuhata, 1916	Whakawiringa Nama 2F	Tangatake Hapuku me etahi atu ki a George Priest (Dolan, Hallett, me Major).
11	1916/276	He rihi	32 Noema, 1916	Patangata 1E Nama 3	Erena Maaka me etahi ki a Phillip Charles Ward (Carlile, McLean, Scannell, me Wood).
12	1916/291	He rihi	3 Noema, 1916	Patangata 1E Nama 3	Henare Maaka me etahi atu ki a Phillip Charles Ward (Carlile, McLean, Scannell, me Wood).
13	1916/292	He hoko	7 Noema, 1916	Waimarama 3A Nama 5	Tu Tiakitai ki a Miki Thomas (Carlile, McLean, Scannell, me Wood).
14	1916/293	He rihi	22 Noema, 1916	Omahu 1B 3B Nama 6	Hutitia te Hoata ki a Hedley Vickers Codd (Carlile, McLean, Scannell, me Wood).
15	1916/295	He rihi	14 Noema, 1916	Whawhakanga C Nama 2C	Pipi Matene me etahi atu ki a Joan Margaret Barker (Carlile, McLean, Scannell, me Wood).
16	1916/296	He rihi	16 Noema, 1916	Whawhakanga C Nama 2D	Keita Ropiha ki a Joan Margaret Barker (Carlile, McLean, Scannell, me Wood).
17	1916/298	He rihi	15 Tihema, 1916	Porangahau 1B 1C, Rota 1	Alfred L. D. Fraser ki a Stuart Baird (Carlile, McLean, Scannell, me Wood).
18	1916/299	He rihi	15 Tihema, 1916	Porangahau 1B 1C, Rota 2	Alfred L. D. Fraser ki a Stuart Baird (Carlile, McLean, Scannell, me Wood).
19	1916/300	He rihi	15 Tihema, 1916	Kakawahine Nama 2B me 2D	Kerhama Kiripeti me tetahi atu ki a George Priest (Carlile, McLean, Scannell, me Wood).
20	1917/19	He rihi	15 Tihema, 1916	Tahoraiti 1K 2B Nama 1	Arapata Takana ki a Henry William Cawood Henderson (McCarter me Dorrington).
21	1917/20	He rihi	15 Tihema, 1916	Tahoraiti 1K 2B Nama 2	Wiremu Takana me tetahi atu ki a Henry William Cawood Henderson (McCarter me Dorrington).
22	1917/21	He rihi	15 Tihema, 1916	Tahoraiti 1K 2B Nama 3	Te Uira Akuira ki a Henry William Cawood Henderson (McCarter me Dorrington).
23	1917/22	He rihi	15 Tihema, 1916	Tahoraiti 1K 2B Nama 5	Whiangoa Wirihana ki a Henry William Cawood Henderson (McCarter me Dorrington).
24	1917/23	He rihi	15 Tihema, 1916	Tahoraiti 1K 2B Nama 4	Mini Takana ki a Henry William Cawood Henderson (McCarter me Dorrington).
25	1917/24	Rihi tuaroa	30 Oketopa, 1916	Tahoraiti 2A, Tekiona 10, Rota 3 me 2A, Tekiona 11	Tu Karaitiana ki a Robert Terence Wellwood (McCarter me Dorrington).
26	1917/33	He hoko	19 Hurae, 1916	Pukerowhiti 1A Nama 4	Tama Hapuku me etahi atu ki a George Priest (Dolan, Hallett, me Major).
27	1917/34	He hoko	19 Hurae, 1916	Te Aute 3D Nama 2	Tama Hapuku me etahi atu ki a George Priest (Dolan, Hallett, me Major).
28	1917/36	He rihi	20 Hanuere, 1917	Waipuka 3A Nama 3	Keita Tanatui ki a Rere Maurice Field (Carlile, McLean, Scannell, me Wood).
29	1917/39	He hoko	22 Hanuere, 1917	Patangata 4A, Poraka 2, Wahanga 2B	Retia Pareiha ki a John Green (H. F. Norris).
30	1907/40	He rihi	25 Hanuere, 1917	Patangata 4A, Poraka 2, Wahanga 2A	Te Roiri Pareihe ki a John Green (H. F. Norris).
31	1917/41	He hoko	16 Hepetema, 1916	Omahu Nama 2E	Wirihana Tipene me tetahi atu ki a John Thomas Blake (Carlile, McLean, Scannell, me Wood).
32	1917/42	He rihi	18 Hanuere, 1917	Eparaima B, Tekiona 2	William Thomas Prentice ki a Joseph Geenty (Sainsbury, Logan, me Williams).
33	1917/43	He hoko	4 Oketopa, 1917	Rotopounamu 2B Nama 3	Taiawhio Toheriri ki a Angela Elizabeth Simson (T. W. Lewis).



TONO I RARO I NGA TIKANGA O TEKIONA 341 O TE TURE WHENUA MAORI, 1909, KIA WHAKARITEA HE HUIINGA O NGA TANGATA NO RATOU NGA WHENUA E WHAKAHUATIA ANA I RARO IHO NEI.

Naama.	Nama o te Pukapuka.	Te Ahua o te Tuku.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Motini hei Whiriwhiri.
34	1916/61	He rihi ..	Tawera Poraka ..	Kia 5,000 eka me rihi atu ki a Thomas Baker, kaumatua, mo te 21 tau mo te moni-reti e rite ana ki te 5 paiheneti o te wariu Kawanatanga o naianei (A. L. D. Fraser).
35	1916/198	He hoko he rihi ranei	Taumatua Poraka ..	Ko te whenua (a) me hoko atu ki a Kauru Karaitiana mo te moni £10 i te eka mo nga eka e toe ana i naianei, ara mo nga eka kaore i pau i te wai i te wa e hokona ai; (b) me rihi atu ki a Kauru Karaitiana mo te 21 tau timata atu i te 1 o nga ra o Tihema, 1916, mo te moni 10s. mo te eka mo te tau, ara mo te wahi kaore i pau i te wai i te timatanga o te rihi (Dolan, Hallett, me Major).
36	..	He rihi ..	Porangahau 2B Nama 20 ..	Kia rihitia te whenua ki a Myra Fanny White mo nga tau e 21 timata i te 1 o nga ra o Oketopa, 1916, mo te moni reti £1 10s. mo te eka i te tau, mo nga tau 10 tuatahi a kia 5 paiheneti o te wariutanga a te Kawanatanga a te tau 1926—haunga ia nga whakapainga i mahia e te kai-tango rihi—mo nga tau whakamutunga, ara mo kua nga moni reti mo nga tau katoa o te rihi e hoki ki raro iho o te £1 10s. mo te eka i te tau (Carlic, McLean, Scannell, me Wood).

Whakaaturanga ka tu he Huinga o nga Tangata no ratou a Tekiona 10, Poraka VIII, Takiwa Ruuri o Maketu, i raro i Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909.

REKUREIHANA NAMA 52.

**T**ENEI te Poari Whenua Maori o te Takiwa Whenua Maori o Waiariki ka whakaatu ka tu he huinga o nga tangata no ratou a Tekiona 10, Poraka VIII, Takiwa Ruuri o Maketu, i runga i te whakahaerenga o Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909, ki Te Puke a te Turei, te 20 o nga ra o Pepuere, 1917, a te 10 o nga haora i te ata, hei whiriwhiri i te motini e whai ake nei:—

“Ko tetahi hoko e whakaarohia ana o te whenua ki a Burton J. Brown me whakaae atu.”

I tuhia ki Rotorua i tenei te 27 o nga ra o Hanuere, 1917.

HEMI W. PARAONE,  
Perehitini.

Whakaaturanga ka tu he Huinga o nga Tangata no ratou a Waitepua Nama 4b i raro i Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909.

REKUREIHANA NAMA 52.

**T**ENEI te Poari Whenua Maori o te Takiwa Whenua Maori o Waiariki ka whakaatu ka tu he huinga o nga tangata no ratou a Waitepua Nama 4b, i runga i te whakahaerenga o Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909, ki Te Puke a te Turei, te 20 o nga ra o Pepuere, 1917, a te 10 o nga haora i te ata, hei whiriwhiri i te motini e whai ake nei:—

“Ko tetahi hoko e whakaarohia ana o te whenua ki a Ethel Anne Kelly me whakaae atu.”

I tuhia ki Rotorua i tenei te 27 o nga ra o Hanuere, 1917.

HEMI W. PARAONE,  
Perehitini.

Whakaaturanga ka tu he Huinga o nga Tangata no ratou a Paengaroa Raki B Nama 10b i raro i Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909.

REKUREIHANA NAMA 52.

**T**ENEI te Poari Whenua Maori o te Takiwa Whenua Maori o Waiariki ka whakaatu ka tu he huinga o nga tangata no ratou a Paengaroa Raki B Nama 10b, i runga i te whakahaerenga o Wahi XVIII o te Ture Whenua

Kahiti—B.

Maori, 1909, ki Te Puke a te Turei, te 20 o nga ra o Pepuere, 1917, a te 10 o nga haora i te ata, hei whiriwhiri i te motini e whai ake nei:—

“Ko tetahi rihi e whakaarohia ana o te whenua ki a George H. Mends me whakaae atu.”

I tuhia ki Rotorua i tenei te 27 o nga ra o Hanuere, 1917.

HEMI W. PARAONE,  
Perehitini.

Whakaaturanga ka tu he Huinga o nga Tangata no ratou a Waima Raki A Nama 25 i raro i Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909:

REKUREIHANA NAMA 52.

**T**ENEI te Poari Whenua Maori o te Takiwa Whenua Maori o Tokerau ka whakaatu ka tu he huinga o nga tangata no ratou a Waima Raki A Nama 25, i runga i te whakahaerenga o Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909, ki Kohukohu a te Paraire, te 23 o nga ra o Pepuere, 1917, a te 10 o nga haora i te ata, hei whiriwhiri i te motini e whai ake nei:—

“Me hoko te taha ki te rato-ma-raki o taua whenua ki a Henry Nixon, o Okaihau, mo te £1 10s. i te eka.”

I tuhia ki Akarana i tenei te 30 o nga ra o Hanuere, 1917.

T. H. WIRIHANA,  
Perehitini.

Whakaaturanga ka tu he Huinga o nga Tangata no ratou a Waima Tonga E 19b i raro i Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909.

REKUREIHANA NAMA 52.

**T**ENEI te Poari Whenua Maori o te Takiwa Whenua Maori o Tokerau ka whakaatu ka tu he huinga o nga tangata no ratou a Waima Tonga E 19b, i runga i te whakahaerenga o Wahi XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909, ki Rawene a te Paraire, te 16 o nga ra o Pepuere, 1917, a te 10 o nga haora i te ata, hei whiriwhiri i te motini e whai ake nei:—

“Ko taua whenua me rihi ki a Riki Neho, tangata mahi paamu, o Waima, mo nga tau e 21 mo te moni reti 1s. 6d. mo te eka i te tau me te mana whakahou mo tetahi atu 21 tau mo te moni reti e rite ana ki te rima paiheneti o te wariu a te Kawanatanga.”

I tuhia ki Akarana i tenei te 30 o nga ra o Hanuere, 1917.

T. H. WIRIHANA,  
Perehitini.

WHAKAATURANGA I NGA TIKANGA E URU AI TE  
MAORI HEI HOIA.WHAKAMARAMA KI NGA MAORI E HIAHIA ANA KIA URU  
HEI HOIA.(1.) *Te Ritenga o te Whakauru.*

ME tonu ki te *Recruiting Officer*, a mana e tuhituhi nga kupu mo roto i te Kaari Rehitatanga e tuku atu ki te Tari mo te Whawhai. Kia tae atu te kupu a te Tari kia haere te tangata e whakauru ana i a ia kia tirohia e te takuta, hei reira ra ano ia whakarere ai i tana mahi i whiwhi oranga ai ia mona.

(2.) *Tirohanga e te Takuta.*

A tona wa ka tae atu he kaari ki te tangata e whakauru ana hei hoia hei whakaatu ki a ia i te taima me te kainga e tirohia ai ia e te takuta. Ki te paahitia ia ka tukuna atu ia i reira tonu ki te puni hoia (*camp*).

(3.) *Ki te Hikitia te Kainga Noho.*

Ki te haere te tangata e whakauru ana hei hoia ki tetahi atu kainga noho ai, me whakaatu mai e ia ki te Tari te ingoa o te kainga. Ki te haere ia ki tetahi atu takiwa me rehita ia ki tana takiwa.

(4.) *Nga Tikanga o te Whakauru.*

Ki te uru te tangata ka mau tonu ia hei hoia a mutu noa te whawhai a tae noa ki te wa e hoki mai ai ki Niu Tireni tiaatingia ai.

(5.) *Te Oati ki te Kingi.*

Ko ia hoia me oati i te Oati Piri Pono ki te Kingi, a me haina rawa i te pukapuka pera kua oti te whakarite.

(6.) *Etahi Tikanga.*

Ko te pakeke o te tangata hei te rua tekau tau tae atu ki te wha tekau tau.

Ko te teitei o te tangata kua e poto iho i te 5 putu 4 inihi. Ko te taumaha kua e nuku atu i te tekau ma toru toone. Me tangata totika mo te whawhai.

(7.) *Tirohanga e te Takuta.*

Ko te titiro a te takuta he kowhiti i nga tangata maia, tangata ora, e rite ana mo te whawhai, ara i nga mea kaore he mate o te tinana, o nga karu, o nga taringa; kaore he whaturama, kaore he hukiki, a e ora ana nga niho hei ngau-ngau i ana kai.

(8.) *Nga Pu me nga Kakahu.*

Ma te Kawanatanga o Niu Tireni e whakarite, kaore he utu.

(9.) *Ko te Utu mo te Hoia.*

Ko te utu mo nga hoia e uru ana ki te *Expeditionary Force* i te marama tuatahi i te puni (*camp*) ko te utu ano e utua nei ki nga hoia o te *Territorial Force*, ara kia 4s. i te ra mo te paraiwete. Ko tenei moni ka whakaputaina ki ia hoia i ia tekau ra i ia tekau ma rima ra ranei.

Ka pau te marama tuatahi ka whakanukuhia ake te moni kia rite ki te moni e utua ana ki nga hoia o te *Expeditionary Force*, ara kia 5s. i te ra mo te paraiwete. Ka tangohia i roto i tenei moni nga moni e whakaritea e te hoia kia utua ki tetahi atu tangata.

Ina eke ki runga ki te kaupuke hari i nga hoia ki te whawhai e 2s. tonu te moni mo te ra e whakaputaina, ko te toenga, ara te 3s. i te ra, mehemea kaore ano i whakaritea e te hoia kia utua ki tetahi atu, ka puritia taihoa e whakaputa ki taua hoia, ara kia tiaatingia ra ano ia, kia hoki mai ra ano ranei ki Niu Tireni; ki te mate te hoia ka whakaputaina taua moni ki tona uri tata i runga i ta te ture.

(10.) *Kereeme a nga Whanaunga tata mo tetahi Oranga*

Ina tae ia hoia ki te puni (*camp*) me haina ia i tetahi pukapuka whakamana i te Tari mo te Whawhai ki te tango i tetahi taha o tana moni kua whakatoea ra, i te hawhe ranei o tana moni, hei oranga, ina tonoa, mo ona whanaunga tata e noho kore oranga ana. "Whamere" tona tikanga ko te wahine, ko nga matua, ko nga tamariki ranei a taua hoia, ko tetahi tangata ranei i whakatana ki a ia, a muri atu ranei whakataua ai ki a ia, tetahi ota-oranga i raro i te Ture mo nga Tangata Rawakore, 1910.

## CONTENTS.

LANDS—	PAGE
Declaring Native Land to be Crown Land ..	45
Extending Prohibition of Alienation of certain Native Lands to Private Persons ..	45-46
Prohibiting Alienation of certain Native Lands to Private Persons ..	47
Land for Landless Natives of the South Island ..	51
NOTICES—	
Sitting of the Native Land Court at—	
Tokaanu .. .. .	47
Hastings .. .. .	48-51
Meeting of the Ikaroa Maori Land Board at	
Hastings .. .. .	51-53
Meetings of Assembled Owners—	
Wairariki District .. .. .	53
Tokerau District .. .. .	53
Instructions to Maoris desiring to enlist: How to do so .. .. .	54

I taia i runga i te Mana o te Kawanatanga o Niu Tireni, e MAKAHA MAAKA, Kai-ta a te Kawanatanga, Ponoke.